

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D., a.s.**, so sídlom v M., zastúpenému JUDr. M., advokátom so sídlom v M., proti žalovanej **S., a.s.**, so sídlom v M., **o zaplatenie 7 918,67 € (238 558 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 13 C 455/2000, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. januára 2009 sp. zn. 4 Co 45/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 30. novembra 2006 č.k. 13 C 455/2000-211 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 238 558 Sk z titulu neuhradených faktúr za dodávku tepla. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej trovy konania v sume 9 536 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 15. januára 2009 sp. zn. 4 Co 45/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, prípustnosť ktorého odôvodnil tým, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a jeho dôvodnosť nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že podľa ustálenej judikatúry k odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza nielen procesnou činnosťou súdu, ktorá predchádza samotnému rozhodnutiu, ale aj samotným rozhodnutím a takým je aj dovolaním napadnutý rozsudok.

V tejto súvislosti poukázal na čl. 48 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, v zmysle ktorých má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom a aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom. Princípy spravodlivého procesu predstavujú kvalitu, v ktorej je súd povinný zabezpečiť reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu. Dovolateľ namietal tiež nesprávne právne posúdenie veci a v dovolaní podrobne meritórne rozobral skutkový a právny stav veci. Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako právne neopodstatnené zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Nejde ani o rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd – čo do samotnej povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi požadovanú sumu – vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd výrokom svojho rozsudku

nevyslovil, že je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Z týchto dôvodov nie je dovolanie žalobcu v zmysle § 238 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia však nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Žalobca existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.). Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom.

Podstatná časť dovolania obsahuje námietku žalobcu, že v konaní bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho právach alebo povinnostiach. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (viď IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (viď I. ÚS 50/04). Z toho vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu (viď IV. ÚS 329/04). V nadväznosti na uvedené dovolací súd zastáva názor, že sudy nižších stupňov v prejednávanej veci reagovali na procesné úkony žalobcu primeraným, zákonným spôsobom, ktorým nezaložili žiadnu z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p.

Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ tiež namieta, že v predmetnom konaní bol porušený princíp kontradiktórnosti konania, podstatou ktorého je právo účastníkov konania reagovať na argumenty a námietky protistrany. Zo zápisníc z pojednávanií vyplýva, že zástupca žalobcu sa zúčastňoval na pojednávaniach, mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, ako i zaujať stanovisko k vyjadreniam žalovanej. Dovolací súd po posúdení priebehu konania dospel k záveru, že tento princíp porušený nebol.

Pokiaľ žalobca vytýka nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vyporiadania sa s jeho odvolacími námietkami, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať

sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobcu na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Pokiaľ vysvetlenie posúdenia týchto námietok zo strany odvolacieho súdu nie je presvedčivé alebo úplné, či výstižné, ide o okolnosť majúcu význam z hľadiska preskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku. Odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospel dovolací súd, ale tiež primerané právne posúdenie týchto záverov.

Z dovolania tiež vyplýva, že dovolateľ súdom nižších stupňov vytýka, že nevykonali všetky ním navrhnuté dôkazy a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili. Pokiaľ ide o námietku nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov, je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Treba uviesť, že k procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 3 O.s.p.). Ak súd rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. K uvedenej námietke žalobcu treba dodať, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov; jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv.

inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia je v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.; nepreskúmateľnosť však nevedie k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nezakladá procesnú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 75/2005 alebo sp. zn. 3 Cdo 178/2006).

Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobca v dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepožil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávneho ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Samotné právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky síce všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. Ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

V zmysle § 6 O.s.p. súd postupuje v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Tomu korešpondujúce procesného právo účastníka môže byť v určitom prípade negatívne dotknuté nečinnosťou súdu, ktorej dôsledkom sú prieťahy v konaní. Právnym prostriedkom ochrany v prípade ich vzniku, je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. Aj keď neodôvodnená nečinnosť súdu môže komplikovať účastníkom výkon ich procesných práv, nápravu možno dosiahnuť iba vyššie uvedenými prostriedkami. Ak by sa prieťahy v konaní považovali za procesnú vadu konania v zmysle

§ 237 písm. f/ O.s.p., zrušením napadnutého rozhodnutia by sa nemohla dosiahnuť ochrana (náprava) procesných práv účastníka dotknutých priet'ahmi. Priet'ahy v súdnom konaní nie sú preto judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe č. 4/2005, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 167/2007). Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal ani v prejednávanej veci dôvod odkloniť sa od doterajšej judikatúry. Zo samotnej skutočnosti, že dĺžka konania nezodpovedá predstave účastníka konania, nemožno bez ďalšieho vyvodiť existenciu procesnej vady konania, ktorá by mala za následok odňatie možnosti pred súdom konať, keď aj z doterajšej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne časovo ohraničiť (III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť ani z § 238 O.s.p. ani z § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Keďže dovolanie odmietol z procesných dôvodov, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého uznesenia.

Dovolateľ nebol v dovolacom konaní úspešný. Právo na náhradu trov konania vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Kludia Vrauková